

Angående KIs syn på resursutnyttjandet och arbetsmarknadsgapet

MARTIN FLODÉN

SLUTREPLIK

I Svenska Dagbladet (2005) säger Ingemar Hansson att ”när vi har bra på fötterna väljer jag tonläge och betoning så att jag når ut”. I svaret på mitt inlägg (Flodén 2005) antyder Dillén, Nilsson och Zettergren (2005, DNZ) att Konjunkturinstitutet (KI) inte vet vad de har på fötterna och att de inte kan ta reda på det. Jag inser att det är svårt att mäta osäkerheten i arbetsmarknadsgapet. Det är delvis därför jag ställer mig frågande till om policyrekommendationer ska baseras på Konjunkturinstitutets skattningar av denna storhet. Men jag tror också att det går att bättre belysa osäkerheten i skattningarna.

Vad jag efterlyser är inte främst ett konfidensintervall baserat på en viss ekonomisk modell, utan en ungefärlig

bedömning av hur osäker skattningen är. Denna bedömning kan exempelvis baseras på statistiska konfidensintervall från de olika modeller KI använder, på osäkerheten i underlaget för KIs ”samlade bedömning” och på den oenighet som råder om hur begreppet jämviktsarbetslöshet ska tolkas. Den som läser KIs underlagsrapporter inser att skattningen av arbetsmarknadsgapet är oprecis. Denna osäkerhet borde tydligare framgå även i KIs centrala rapporter och uttalanden.¹

DNZ påpekar vidare att revideringar av nationalräkenskaperna är ett problem för alla makroekonomiska bedömningar. Vad jag försöker påpeka är att arbetsmarknadsgapet är speciellt svårt att skatta. Detta beror dels på att arbetsmarknadsgapet inte är en väl definierad variabel som kan observeras i ekonomin, dels på att dagens arbetsmarknadsgap enligt många mätmetoder beror på ekonomins framtida utveckling.

I mitt inlägg visade jag hur KIs bedömning av arbetsmarknadsgapet första kvartalet 2001 reviderades med 0,6 procentenheter under hösten 2004.

Martin Flodén är docent vid nationalekonomiska institutionen, Handelshögskolan i Stockholm.

martin.floden@hhs.se

¹ I KIs *Konjunkturläget Juni 2005* (s 65-68) finns en fördjupningsruta som förtjänstfullt diskuterar och belyser denna osäkerhet.

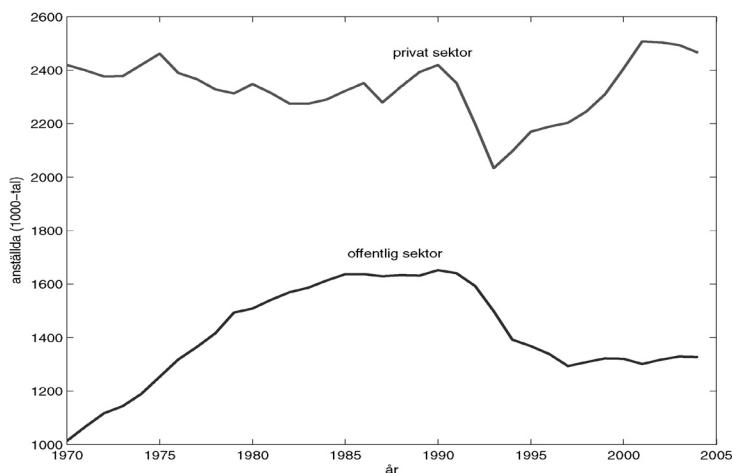
DNZ förklarar detta med att KI under 2004 ändrade definitionen av jämviktsarbetslösheten. Det är just sådan osäkerhet som jag vill ha belyst! Det finns en uppsjö definitioner av jämviktsarbetslösheten och ännu fler metoder för att mäta den enligt de olika metoderna och de resulterar ofta i helt olika mått. Det verkar därför djärvt att basera policyrekommendationer på en specifik metod eller definition.

I samband med den ekonomiska krisen i början av 1990-talet steg den svenska arbetslösheten kraftigt och har sedan legat kvar på en betydligt högre nivå än under 1980-talet. Jag bortser inte alls från detta faktum, men till skillnad från DNZ anser jag inte att den nya högre arbetslösheten självklart är ett konjunkturfenomen. Den svenska arbetsmarknaden har genomgått stora förändringar under 1990-talet och jämviktsarbetslösheten har rimligen påverkats.²

En speciellt viktig strukturföränd-

ring skedde i samband med den ekonomiska krisen. Figur 1 visar hur sysselsättningen i den offentliga sektorn ökade med drygt 600 000 personer mellan 1970 och 1992. Den offentliga sektorns expansion kan ha pressat ned arbetslösheten till onaturligt låga nivåer före krisen. I samband med krisen sjönk sysselsättningen kraftigt i såväl privat som offentlig sektor. Sysselsättningen i den privata sektorn återvände till tidigare nivåer några år efter krisen, men sysselsättningen i den offentliga sektorn har legat kvar på en lägre nivå. En rimlig tolkning är att den offentliga sektorns syn på anställningstrygghet, lönsamhet och effektivitet förändrades i samband med krisen och att den offentliga sektorn samtidigt slutade fungera som sysselsättningsgarant.

Jag betvivlar inte att ekonomin befann sig i en djup lågkonjunktur i mitten av 1990-talet, men jag tror att dagens höga arbetslöshet beror på strukturella

Figur 1
Anställda i privat och offentlig sektor

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningen. Ett brott i tidsserien gör att data för 2001 inte är helt jämförbara med tidigare data.

² Se Forslund och Holmlund (2003) och Bergström och Boije (2005) för utförligare diskussioner av strukturella förändringar som kan ha höjt jämviktsarbetslösheten under 1990-talet.

faktorer, inte på bristande stabiliseringspolitik. Med KIs mätmetoder verkar arbetslösheten ha bedömts vara högre än jämviktsarbetslösheten vid varje tidpunkt efter 1992. Denna observation ger anledning att ifrågasätta KIs mått och definition av jämviktsarbetslöshet, men bevisar naturligtvis inte att måttet är felaktigt.

REFERENSER

Bergström, V och R Boije (2005), "Penningpolitik och arbetslöshet", *Penning- och Valutapolitik*, Riksbanken, under utgivning.

Dillén M, K Nilsson och G Zettergren (2005), "Konjunkturinstitutets syn på resursutnyttjandet", *Ekonomisk Debatt*, årg 33, nr 7, s 68-71.

Flodén M (2005), "Är arbetsmarknadsgapet ett mått på penningpolitikens framgång?", *Ekonomisk Debatt* årg 33, nr 4, s 58-61.

Forslund A och B Holmlund (2003), "Arbetslöshet och arbetsmarknadspolitik", Rapport 2003:6, IFAU, Uppsala.

Konjunkturinstitutet (2005), *Konjunkturläget Juni 2005*, s 65-68.

Svenska Dagbladet (2005), "I fronten för ett fränare KI - Chefen Ingemar Hansson tycker att arbetslösheten är onödigt hög", 30 mars 2005.